

«Au, jeg slo meg i hodet!»

– Å gi ordene innhold

Barnehagen kan gjøre en viktig jobb med å gi ordene mening. Bikuben barnehage gjør det gjennom visualisering og strukturert arbeid med å styrke barnas begrepsapparat.

Bikuben barnehage

Bikuben barnehage er en multikulturell barnehage som ligger i Sunndal kommune. Alle barna har annet morsmål enn norsk. Barnehagen har samarbeidet med NAFO siden 2007.

Illustrasjonsfoto:
Klausine Rønnes

Barn i vår barnehage har andre morsmål enn norsk, og vi jobber derfor mye med visualisering av begreper. Det siste halvåret har vi jobbet mye med temaet Kropp, og denne praksisfortellingen ble startskuddet til at vi videreutviklet vår praksis:

En seksåring faller ned fra et tre, og en voksen spør: «Har du slått deg?» «Jeg slo meg i hodet», sier jenta. De tar av lua og sjekker at alt er i orden. Den voksne spør: «Slo du deg andre steder?» «Ja, jeg slo meg i nakken», forteller jenta. Den voksne kjenner på nakken, hvorpå jenta gjentar at hun slo seg i nakken. «Hvor i nakken slo du deg da?» «Jeg

språklig støtte, til tross for at de har et godt hverdagspråk. (Hyltenstam i Høigård, 2006)

Vi opplever at vi gjør mye bra i barnehagen, men denne historien fikk oss til å tenke grundigere gjennom egen praksis: Hvordan jobber vi med ord og begreper? Er strukturen på arbeidet vårt godt nok? Vi kan ikke bestemme innholdet og takten i barnas læring, men vi kan legge til rette for muligheten til å utvikle et rikere ordforråd og øke forståelsen for de ordene de allerede bruker.

Vi lager begrepskart

Etter å ha diskutert dette i personalgruppa valgte vi å lage begrepskart til alle tema, eventyr og bøker vi jobbet med. Når vi lager disse kartene velger vi ut maks fem fokusord som vi vil jobbe med, lager bilder og oversetter dem til de språkene vi har representert i barnegruppa. Assosiasjonene rundt ord og bilder kan være mange, og de er ulike fra person til person. Men for å få assosiasjoner trengs erfaringer og knagger henge dem på. Derfor snakker vi og undrer oss rundt bildene og ordene både på

«De fleste barna må lære seg både begrepene og ordene for begrepene gjennom det nye språket. Det er en langt mer krevende oppgave.»

slo meg her», sier jenta og peker nederst på ryggen sin.

Å lære et nytt språk tar tid, og dersom språket skal brukes som tanke- og innlæringsredskap kan det ta opptil fem til sju år. I denne perioden trenger barn spesiell

norsk og barnas morsmål, visualiserer og gir mange førstehåndserfaringer knyttet til disse begrepene.

I barnegruppa har vi noen barn som allerede har et bredt begrepsapparat på morsmålet sitt, som gjennom det norske språket lærer nye ord de kan sette på begreper de allerede kjenner. Men de fleste barna må lære seg både begrepene og ordene for begrepene gjennom det nye språket. Det er en langt mer krevende oppgave, og for å lette innlæringen av norsk jobber vi også med barnets førstespråk. (Engen & Kulbrandstad, 2006)

Foreldresamarbeid

For oss er foreldrene en viktig ressurs for å involvere barnas førstespråk i språkarbeidet i barnehagen. De oversetter ordene sammen med oss, og de jobber med begrepene hjem-

me parallelt med vårt arbeid i barnehagen. De får med seg begrepskartene hjem, slik at barn og foreldre lettere kan snakke om barnehageopplevelsene på morsmålet. Kartene henges opp på avdelingen, og de brukes i samling. Vi ser at barna gradvis utvikler bedre forståelse for hva ordene betyr på begge språk, og at de bruker ordene aktivt i samtaler både med barn og voksne. Slik bidrar vårt arbeid til at barna utvikler begrepsapparatet sitt og utvider ordforrådet sitt på flere språk. Målet er at språket skal fungere som redskap for tanken. ■

Litteratur

- Høigård, A. (2006) *Barns språkutvikling*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Engen, T.O., & Kulbrandstad, L.A. (2006). *To-språklighet, minoritetsspråk og minoritetsundersøking*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.